

IRÁNYTŰ INTÉZET

Csőd mindenütt – a görög válság legújabb fejezete

Szombaton hihetetlenül felgyorsultak az események a görög válság körül. Éppenséggel itt volt már az ideje, hisz június 30-án lejár a görögöknek nyújtott mentőcsomag, megállapodás pedig még nem született. De, hogy a végjáték így zajlik majd le, arra szerintem nagyon kevesen gondoltak előzetesen. Hosszú évek drámája után végül egyetlen hétvége alatt kizuhantak a görögök az eurózónából.

Az egész azzal kezdődött, hogy a tárgyalások a végükhöz közeledtek péntekre. A görög kormány látszólag kész volt már olyan engedményeket is tenni, amelyek az otthoni túlélését erősen kétségessé tette. A választási ígéreteivel ellentétben már az asztalon volt a megszorítás, a nyugdíjak csökkentése és a közalkalmazotti bérek visszavágása is. Úgy tűnt, a Jeroen Dijsselbloem által vezetett Eurócsoport (az eurózónás pénzügyminiszterek csoportja, mely döntő befolyással bír a folyamatokra) nyer, a görögök pedig kapitulálnak. Ám péntekről szombatra virradóra a görögöknél „elszakadt a cérna”. Az újbalos Syiriza-kormány, élén Alexis Tsiprassal, bejelentette a feltételek (görög szóhasználatul diktátum) elvetését, mely szerinte az ország függetlenségének és méltóságának elvesztését és a válság konzerválódását eredményezte volna.

Tsipras ezzel egy időben bejelentette, hogy július 5-ére népszavazást ír ki a mentőcsomagot illetően, arra hivatkozva, hogy egy ilyen fontos kérdés eldöntésére nincs felhatalmazása a kormánynak, csakis a görög népnek. Ehhez azonban a kedden lejáró mentőcsomag legalább egy hetes meghosszabbítására volt szükség.

Erre válaszul az eurót használó tagországok döbrent – és jól láthatóan sértődött – pénzügyminiszterei, Franciaország kivételével, a Görögországgal folyó tárgyalások és a mentőcsomag június 30-i befejezésére szavaztak, egyértelműen elutasítva a görög kérést annak meghosszabbítására.

E nélkül a görögök nem hívhatják le a mentőcsomag utolsó részletét, 7,2 milliárd eurót és valószínűleg csődöt jelentenek, legkorábban akár jövő kedden, amikor egy lejáró IMF hitelrészletet kellene kifizetniük. Ha túl is élük valahogy és kedden fizetnek, akkor sincsenek egy fikarcnyival se jobb helyzetben.

A görög bankok ugyanis már hónapok óta elképesztő forráskivonástól szenvednek. Saját pénzeszközeik már réges-rég kimerültek és csak az Európai Központi Bank (ECB) folyamatos likviditásbővítő hitele (ELA) menti meg őket az összeomlástól. Ez a hitel azonban hamarosan elapad. Az ECB ugyan az eurózónás bankrendszer stabilitásának őre, de ő is csak addig hitelezheti egy tagállam bankrendszerét, amíg hihető esély van a hitelek visszafizetésére. Az pedig tegnap lényegében bizonyossá vált, hogy Görögország napokon belül csődbe megy, ami a görög bankok összeomlását is magával vonná. Az ECB csak a saját hitelességének rombolásával tudja tehát fenntartani az ELA-t, ráadásul csak a saját veszteségeit növelné tovább egy ilyen lépéssel.

De tegyük fel, hogy az ECB annyira nem akar beleszólni a reálpolitikába, hogy inkább fenntartja a likviditási hitelt! Ez sem jelent már ebben a helyzetben semmit. Az ECB már eddig is 89 milliárd euró hitelt adott a görög bankoknak, akik mostanra nagyon közel állnak ahhoz, hogy

inszolvensek (lényegében: elfogyjon a fedezetük a hitelre) legyenek. Ha a görög bankok kinyitnak jövő héten, ez napokon belül bekövetkezik és ELA ide vagy oda, csődbe mennek a bankok.

Van egy harmadik lehetőség is, a tőkekorlátozások bevezetése. A görög kormány utasíthatja a bankokat, hogy ne nyissanak ki és az ATM-ekben is korlátozhatják a felvehető pénz mennyiségét. Ezzel pár nappal elodázhathatják a bankszektor csődjét, de ez nem tarthat örökké. Előbb-utóbb helyre kell állítani a bankrendszer fizetőképességét, ami mentőcsomag nélkül csak két módon lehetséges. Vagy elveszik a betétesek pénzét és feltőkésítik vele a bankokat, vagy náluk hagyják és az állam vállalja a feltőkésítést. Ez utóbbi maga a Grexit, Görögország kizuhanása az eurózónából. A csődbe jutott görög állam ugyanis nyilvánvalóan nem tőkésítheti fel a bankjait euróval, azt csak egy nemzeti fizetőeszközzel teheti meg.

Látható, hogy mindhárom forgatókönyv a görög bankok összeomlásával jár. Mivel nincs görög mentőcsomag, az ECB pedig már igazán nem segíthet, így mindhárom forgatókönyv egyben a feltőkésítést, így a betétesek pénzének elvételét vagy Grexitet jelenti.

De tegyük fel, hogy bekövetkezik a csoda és életben maradnak a bankok. Nos, ez se jelent sokat. A görög kormány mentőcsomag nélkül mindenképp csődbe megy. Ha nem kedden, akkor július során valamikor, amikor több különböző hitelt is törlesztenie kell. Amikor pedig ez bekövetkezik, az ugyanúgy magával rántja a bankokat és bekövetkeznek a fentebb leírtak.

A helyzet rossz és még annál is rosszabb a görögöknek. De egyáltalán nem biztos, hogy így járnak a legrosszabbul. A mentőcsomag elfogadásával ugyanis csak a nyár során esedékes hiteltörlesztőket tudták volna kifizetni, azután újra mentőcsomagra lett volna szükségük. Már csak azért is, mert a csomag fejében követelt megszorítások ismét garantálták volna a recessziót és hosszú távon tovább rontották volna a görög versenyképességet. Ez csak a görög adósságspirál egy újabb fordulója lett volna. Ez így most megszakadt. Görögország csődbe megy, és valószínűleg újra bevezeti a drachmát. A kérdés most nem is ez hanem, hogy utána mi lesz? Könnyen lehet, hogy egy rövid, sokszerű (és garantáltan nagyon fájdalmas) alkalmazkodási folyamat után ismét növekedési pályára áll a görög gazdaság. Paradox módon az EU-nak és legfőképp a németeknek és Jeroen Dijsselbloemnek ez lenne a katasztrófa-forgatókönyv. Ez ugyanis azt bizonyítaná, hogy a megszorítások stratégiája és minden, amit az EU a németek nyomására a válság kirobbanása óta tett, hibás. Ez, azon kívül, hogy az eurócsoport vezetőjének, Dijsselbloemnek azonnal véget ér a karriere, súlyos hatással lenne a német befolyásra is. Ma ugyanis mindenki a németektől várja Európában az útmutatást. Ha bebizonyosodik, hogy tévedtek, akkor viszont hirtelen mindenki a németekre fog mutogatni, mint azokra, akik félrekezeltek a válságot. Ennek pedig mélyreható politikai és személyi következményei lennének Németországban és az Unióban egyaránt.

Valószínűleg Európában kevés Uniós bürokrata szurkol a görög csődnek. Ha viszont az egyszer bekövetkezik, garantálható, hogy ugyanilyen kevesen fognak szurkolni a görögök talpra állásának is.